

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre	100 L.
Fél évre	50 L.
Negyed évre	30 L.
Egyes szám ára	2 L.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám.

Százesztendőős emlékek.

*A Magyar Tudományos Akadémia alapításának 100 éves évfordulója alkalmából,
melyet november 3-án ünnepel meg a magyar tudományos világ.*

A magyar nép talán a legkevesbé ismeri a „*legnagyobb magyar*“-t. Kossuth Lajost illetve ezzel a névvel és méltán, mert valóban a legnagyobb magyarok közül való volt. Igaz ugyan, hogy még a tanult emberek sokasága is csak külső alkotásaiól ismeri nemzetünknek ezt a próféta lelkű fiát. Az aldunai kiskapu hajózhatóvá tétele, a Tisza szabályozása, az egyesületi élet megindítása, a Lánchid megalkotása, a Magyar Tudományos Akadémia alapítása és még sok más minden az Ő nevéhez fűződik. Éppen 100 esztendeje annak, hogy egy nemes elhatározással és nagyszerű tettel 100.000 forint (az akkori idők szerint nagy pénz volt) odaajándékozásával vetette meg az Akadémia alapját.

Egy nemzet életében a tudományos Akadémiának oppant nagy jelentősége van. Az Akadémia a legnagyobb tudósok társasága. Célja a tudomány fejlesztése és a nemzeti nyelv kiművelése. Ezt a célt csak úgy érheti el, ha lehetővé teszi, hogy a tudósok és írók kutatásaikhoz és alkotásukhoz megfelelő segítő eszközöket (könyvtár, levéltár, régi irások és okmányok összegyűjtése stb.)

kaphassanak és műveiket kiadassák. Az Akadémia pályatételeket tűz ki eredeti munkák írására, megjutalmazza és kiadja a leg-

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN.

kiválóbb munkákat s így serkenti és segíti a szellemi élet munkásait a nagyobb erő kifejtésére. Ilyen módon ismerheti meg azután az egész nemzet a maga múltját,

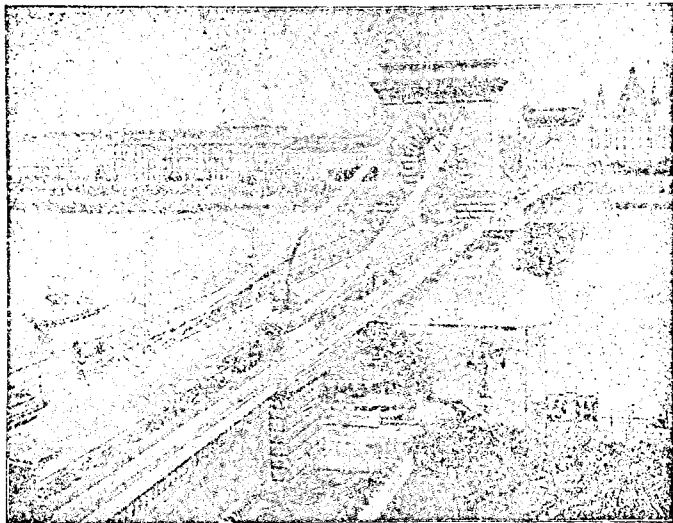
így nyerhet tájékozást a saját nyelvén a tudomány vívmányairól s így lesznek az egész nemzet számára közkinccsé a költők és írók örökségű mester-művei.

Az 1825-iki országgyűlésen Felsőbüki Nagy Pál egykori követ és jeles szónok nagyszabású beszédben szóba hozta az Akadémia szükségességét. F. Nagy Pál felszólalása után egy huszártiszt kért szót s mindennél meggyőzőbben fejezte ki az Akadémia felállításának nagy jelentőségét, mikor birtokainak egy évi jövedelmét följánlotta az Akadémia alapítására.

Ez a tény is mutatja, ki volt Széchenyi István. Azonban ha őt mégis valóban meg akarjuk ismerni — már pedig ma minden magyar embernek elmulaszthatatlan kötelessége — akkor nem elég életének külső eseményeit emlékünkebe idézni, hanem azzal kell tisztában lennünk, hogy *mit akart Széchenyi?!*

Mindazok, amiket fennebb említettünk, csak jelzik azt a *szándékot*, ami őt egész életében vezette s aminek megvalósításáért annyit küzdött és harcolt, ami aztán fel is örölte életterejét.

Széchenyi előtt világos volt,

A Lánchíd.

hogy egy nemzetet nagygyá csak a lélek teheti s azért egész munkálkodása a magyar *nemzeti lélek* megmentésére irányult.

A nemzet az egyes emberek szervezett sokasága. Az emberek legmegkülönböztetőbb sajátossága a lélek. Ámde a nemzetnek is megvan a maga sajátos külön lelke. Minden kicsiny ércdarabocskának megvan a maga csengése, de csak egy hatalmas tömeggé olvadva lesz belőle szép szólású harang.

A nemzeti lélek is az egyesek lelki életéből szövődik egy csodálatos erejű és különös szépségű lélekké.

Széchenyi különösen a *kiművelt emberfő*-kben látta a nemzet igazi nagyságát. Azt írja erről, hogy „*az ész erő s így az ész boldogság.*” A közértelmesség a nemzeti élet biztonságának és szilárd-

ságának a próbája. Széchenyi azonban a magyar lélekben olyan hibákat látott meg, amelyek egyesesen megakadályozzák annak kiművelését. Ezek a hibák a mi nemzeti büneink. Négy csoportra osztotta őket. 1-ső *önhietség*, 2-ik a pillanatnyi lelkesedés, a *szalmaláng*, a 3-ik a *közreestség* és a 4-ik az *irigység*. Ezek azok a rettenetes

káros csökevények, amelyek minden külső nyomoruságunknál végzetesebbek nemzeti életünkre.

Széchenyi István *ezeztől* akarta nemzetét megszabadítani s ebben a hősi munkában magaslik ki az ő igazi nemes, nagy alakja. Ő valóban *lelkileg független ember* volt, akiben megvolt a bátorság a szomorú valóság meglátására, a keserves igazságok kimondására, de ugyanakkor megvolt a kitartó akarat is a nemzet hallhatatlan lelkének megnemesítésére. Mindent ennek az eszmének a szolgálatában cselekedett. Ezért tette meg az első lépést az Akadémia megalapítására is. Száz esztendő nagy idő, de nemzeti büneink: az *önhietség*, *szalmaláng*, *közreestség* és az *irigység* még ma is rettenetes helyzetünkben felütik fejüket, mint a sziklák tör-

melékei között a viperák.

Széchenyit kell megismernünk, mert aki ismeri Széchenyit, az követi is.

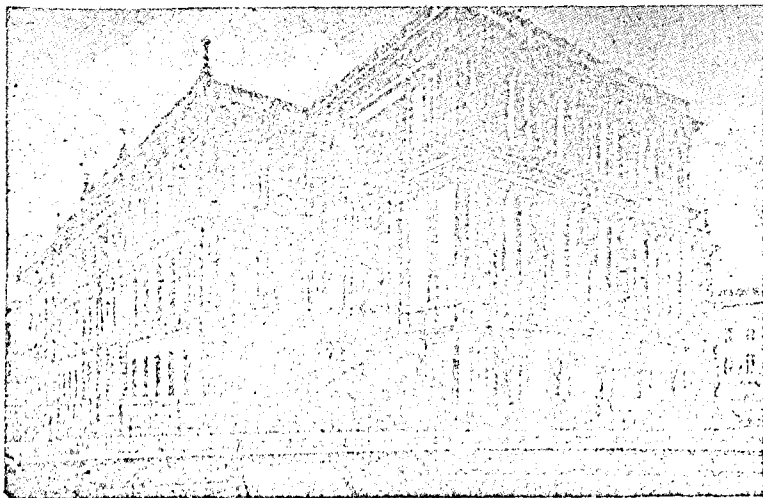
Széchenyi a magyar lélek apostola, prófétája volt, mert tudta és érezte, hogy a *lélek élet!*

Dr. Mezey Mihály.

Európa legnagyobb eseménye.

Az utóbbi időben a legkülönbözőbb lapokban sokat lehetett olvasni a locarnoi szerződésről, melyet az európai politika legnagyobb eseményének neveznek a háboru óta. Múltán érdekelhet tehát mindenkit, hogy miben áll ez az ugynevezett biztonsági szerződés, a melynek ilyen nagy jelentőséget tulajdonítanak. Miért hívják ezt Európaszerte második békeszerződésnek, a Versaillesben kötött első szerződés után, mely nem nagyon érdemelte meg a békeszerződés nevet. Az oka alighanem az, hogy amint Chamberlain angol külügyminiszter mondotta, Locarno-ból az eddigi kényszerbékék helyett az első megegyezési békét hozták ajándéknak Európának. Ezen az értekezleten folyt a háboru óta először teljesen szabad és egyenrangú vita a tárgyaló felek között. Itt került első ízben olyan megállapodásokra a sor, amelyek nemcsak jogilag, hanem erkölcsileg is kötnek, mert egyik félnek aláírása sincs kikényszerítve. Az eddigi tanácskozásokon a békét diktálták. Locarnóban közös jóakarattal és közös érdekből keresték a mindenik tárgyalófelet kielégítő megoldást.

Ez a megegyezés, amely nevét a Lago Maggiore partja mellett fekvő gyönyörű kis svájci városkáról nyerte, a Páris környéki békék által győzők és legyőzöttekre osztott Európának két főképviselőjét, Franciaországot és Németországot készült egymáshoz közelebb hozni. Ha ez sikerül, ha a németek és franciák között az eddigi szinleges béke helyett egy valódi, vagy csak elűrhető békét sikerül megteremteni, a feszültség egész Európa politikai légkörében annyira alább hagyhat, hogy szinte minden más nagy európai kérdés megoldására újabb lehetőségek

A Magyar Tudományos Akadémia.

nylnak meg. A két nagy nép valódi közeledése rövidesen éreztetné áldásos hatását minden téren, egész Európa egyik nyílt sebének, a kisebbségi kérdésnek megítéléséig és kezeléséig. Egy nagy bécsi lap beavatott német forrásból jelenti már, hogy a német birodalmi kormány, ha Németország a locarnoi megegyezés szerint szintén belép a Népszövetségbe, köteletségének fogja tartani, hogy a nemzetközi szerződésekkel biztosított kisebbségi jogokért ott teljes erejével sikra szálljon. S a német kormánynak évről évre súlyosbodó szava igen sok tekintetben megváltoztathatja az eddigi helyzetet a Népszövetség tanácsában. Nem szabad elfelejtetünk, hogy a német nép négy nemzetiségi államban elosztva Európa legnagyobb kisebbségét is képezi. A Népszövetség tanácsának állandó német tagja tehát bizonyára más szemmel fogja nézni a jogos kisebbségi panaszokat, mint ahogy a gyűlekezet tagjai azt eddig tették.

De végeredményben minden attól függ, hogy a francia és német nép nemcsak a megegyezés betűiben, hanem lelkileg is közeledni tud-e egymáshoz. Enélkül a locarnoi szerződés üres forma marad, mely alig változtatja meg valamiben az eddigi helyzetet. Az előzmények és a szerződés megkötésének körülményei megadják rá a lehetőséget, hogy a locarnoi mű tényleges békét hozzon. A több hónap óta előkészítésben álló megegyezéshez Németország tette meg az első ajánlatot még februárban, mikor a versaillesi szerződés által megszabott Rajna-vidéki határok önkéntes elismerését ajánlotta fel, ha viszont Anglia, Franciaország, Belgium és Németország között egy biztonsági szerződés jön létre, amelyben ezek az államok jóállanak egymásnak és egymás ellen is a Rajna mellett így véglegesnek elismert területi elhelyezkedésükért. A Rajna vidékére nézve már az első német terv azt ajánlotta, hogy azt katonailag semlegesítsék s a környező

hatalmak egyike se nyomulhasson be oda katonai erővel. Ez a terület így egy áthatolhatatlan választófallá lesz a német és francia haderő között.

A kelet felé eső határait illetőleg Németország ilyen biztosítékokat már nem volt hajlandó adni és ajánlatában csak annak kijelentésére szorítkozott, hogy katonai eszközökkel nem kíván azokon változtatni, de fenntartja a népszövetségi egyezményben biztosított jogát, hogy kellő pillanatban békés eszközökkel ezeknek a határoknak megváltoztatását szorgalmazza.

A tárgyalások ezen az alapon indultak meg. Németországnak a Rajna-vidékre vonatkozó ajánlatát Anglia és Franciaország több-kevesebb változtatással mindjárt hajlandónak mutatkozott elfogadni. Egészen másképp állott azonban a dolog Németország keleti szomszédaival, akik számára a Francia és Németországok közötti megegyezést azt jelentette, hogy egyszerre csak saját erejükre szorítva, egyedül állanak szemben a német óriással. Érthető dolog tehát, hogy a legnagyobb nyugtalankodással fogadták a német ajánlatot és mindent megpróbáltak, hogy az ő határaik végleges elismertetését is belekapcsolják a Németország és Franciaország között tárgyalt önkéntes határmegállapításba. Azonban minden igyekezetük hiábavalónak bizonyult. A németek határozott visszautasítása és Anglia huzódószása attól, hogy ezekért a határokkért jótállást vállaljon, minden próbálkozásukat már csirájában elfojtotta. Lengyelország és Csehszlovákia végül is kénytelen volt megelégedni egy köztük és a német birodalom között létrejött döntőbírói szerződéssel, melyet a Népszövetség protektorátusa alá helyeznek.

Annál nagyobb jelentőségű azonban a Rajna-vidéki határokat biztosító szerződés, melyet Anglia, Franciaország, Németország, Belgium és Olaszország irtak alá s amelyben a szerződő felek és első sorban az egymással határos

Franciaország, Németország és Belgium kötelezik magukat, hogy semmi körülmények között sem folyamodnak egymással szemben támadáshoz, határmegsértéshez, vagy háborúhoz. A szerződés pontosan meghatározza a módokat is, ahogy a köztük esetleg felmerülő ellentétek elintézendők és közös beleegyezéssel véglegesnek ismeri el a szerződő államok közt ma fennálló határokat.

Németország egy önkéntesen felajánlott szerződésben is lemond Elzász-Lotharingiáról, hogy ezzel szemben viszont megszabaduljon a versaillesi szerződés által rá rakott bilincsektől és visszaszerezze azt a nagyhatalmi állást Európa tanácsában, mely ezt a hatvan milliós népet méltán megilleti. Berlinben jól látták, hogy a mai viszonyok között ezt csak úgy lehet elérni, ha valamiképpen módját ejtik annak, hogy az állandó feszültség Franciaország és Németország között véget érjen. Franciaországgal megegyezve a két hatalom a békét tetszése szerint diktálhatja Európának. Külön-külön mindegyiküket a gazdasági katasztrófa fenyegeti. Németország és vele egyidejűleg a franciák is levonták ebből a következtetést és Locarnoban egy olyan békét kötöttek, amely megengedi, hogy ezután békésen politikai és gazdasági szempontból haladhassanak. Nyugat-Európa békéje ezzel egyidőre biztosítva is látszik. De hátra van még a háború által felfergatott Európa többi nagy kérdésének megoldása és hátra van első sorban a szinte megoldhatatlan nagy ellentét Szovjet-Oroszország és a polgári Európa között. L.

Hirdessen lapunkban!

Egy birtokhirdetésre kilencvenhárom érdeklődő jelentkezett kiadóhivatatalunkban.

ZEUS

Erdély legnagyobb férfi- és női szövet gyári lerakata.

Raktáron tart nagy választékban gyári áron mindennemű bel- és külföldi elsőrangú szövet és béléсарukat.

Cím: Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u 4.)

BELPOLITIKA

A községi választások. Több elmentéses hirdás után, melyek a községi választások elhalasztásáról szóltak, végre a kormány azok hatánapját december 15-re kitűzte. A választói névjegyzékek összeállítása már mindenütt megtörtént, még pedig a határozott magyar többségű városokban azzal a sajátságos eredménnyel, hogy a román választójogosultaknak száma a magyarokét meghaladja. Ennélfogva még nagyobb mértékben szükséges, mint eddig a kisebbségeknek tudatos és határozott együttműködése ebben a kérdésben, melyet sajnos, nemcsak a kormány, hanem a román parlamenti pártok is politikai kérdéssé tettek. A *Magyar Párt* a maga részéről megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a magyar többségű területeken a választások önálló magyar lista alapján történjenek. A többi területekre nézve még végleges megállapodás nincs, azonban valószínűleg azt a megoldást fogja választani a pártvezetőség, amely a legkisebb veszéllyel jár az együttlako különböző fajú népesség békéjére.

A Zsidó Nemzeti Szövetség már nyilvánította abbéli készségét, hogy a magyarsággal együttműködve vegyen részt a választásokon s a munkásság vezetői is abban a véleményben vannak, hogy a kisebbségek velük közös sorsot élnek. A svábok pedig a nemzeti párttal léptek megállapodásra s azzal a megállapított közös listán fognak szavazni, bár kérdéses, hogy ez a külön út jó eredményre fog-e vezetni? A választások sikere érdekében, *mikor a választás ideje elérkezik, gyakorolja mindenki választójogát a Magyar Párt utasításai szerint.*

Módosítják a közigazgatási törvényt. Alig hogy megszavazták, máris módosítják a közigazgatási törvényt. Természetesen azért, hogy a polgároknak amugyis szük marokkal adott jogait megnyirbálják. Az eddigi intézkedések szerint a városok polgármestereit a községi tanács választotta volna. A módosítás az, hogy a kormány nevezi ki a polgármestereket. Így azután bizonyos lesz, hogy soha kisebbségi polgár nem kerül a polgármesteri székbe.

Külföldi adósságaink. A világháború folyamán, mint a hadviselő államok legtöbbje, Románia is kénytelen volt külföldön nagyobb kölcsönöket felvenni. A béke megkötése után ezeket a kölcsönöket a hitelező államok követelték. Különösen Amerika és Anglia kívánták azok gyors rendezését, de Franciaország is ragaszkodott a visszafizetéshez. Hosszu tárgyalások után

végre Londonban sikerült az angol adósságok kérdésében megegyezni, s az ott elfogadott alapon fog történni franciaországi adósságaink rendezése is. Azután kerül a sor majd az Amerikával való tárgyalásokra, ahol nem igen számíthatunk engedékenységre, mert Amerika minden adósság megfizetését követeli a kamatokkal együtt és Angliával meg is állapodott az angol adósságok ilyen rendezésére nézve. Nem valószínű tehát, hogy ott kedvezőbb eredményeket tudjunk elérni.

Helyreigazítás. Lapunk előző számába félreértett információ következtében téves hír csuszott be. A hír arról szólt, hogy a Magyar Párt nagygyűlése november hó 8-án Aradon fog lefolyni. Helyesen úgy áll a dolog, hogy az irt időre az aradi Magyar Párt tagozatnak a nagygyűlése van kitűzve.

KÜLFÖLD

Genfi kisebbségi konferencia.

A békekötések által előidézett kérdések közül kétségtelenül a kisebbségi kérdés az, amely a legtöbb nehézséget okozza, mert a kisebbségeket minden győztes állam barátságtalanul, sőt sok esetben ellenségesen kezeli. Ez természetesen állandó izgatottságot kelt s arra kényszeríti a kisebbségeket, hogy a Népszövetségnél keressenek sérelmeikre orvoslást, de kifejlesztette a kisebbségeknek egymásiránt való rokonzását is, amely abban nyilvánult meg, hogy e hó közepén Genfben az európai összes kisebbségek közös értekezletre gyűltek össze. Ez az értekezlet hosszas és beható tárgyalás után a következő határozatot hozta: A Genfben összegyűlt kisebbségi képviselők értekezletének meggyőződése szerint mindazokban az államokban, amelyekben kisebbségek élnek, mindenik kisebbség jogosult, hogy saját viszonyai szerint organizálva fejtsse ki és ápolja nemzeti kulturáját. A békeszerződésekben is elismert önrendelkezés joga nem zárja ki a lojális kapcsolatot a kisebbség és többség között. Mivel az európai békét a nemzetiségi kérdés megoldása nélkül biztosítani nem lehet, a Népszövetség feladata az, hogy a kisebbségek nemzetközi szerződésekben megformálzott jogainak végrehajtása után a kisebbségi probléma megoldásával foglalkozzék.

Amint látható, a határozat tapintatosan van megfogalmazva, mert a

kisebbségeknek sem külön-külön, sem együtt nem céljuk az, hogy államaikat magukra haragítsák. Viszont teljesen éríhető, ha egyenlő és igazságos elbánást kívánnak.

A romániai magyar nemzeti kisebbséget dr. Balogh Arthur és dr. Jakabffy Elemér képviselték. Közülök dr. Balogh Arthur szólalt fel, aki mély tanulmányt igazoló felszólalásban azt fejtette ki, *hogy a kisebbségi kérdést nem szabad politikai, hanem csupán jogi kérdésnek tekinteni, mert az egyenlő fejlődést és az egyenlő jogokat csak ez a felfogás biztosíthatja.*

Különös jelentőséget ad az értekezletnek az, hogy az erdélyi szász nemzeti kisebbség is képviselve volt rajta. A szászok eddig, évszázados szokásuk szerint, mindig igyekeztek a mindenkor kormányokkal barátságos lábon élni. Hogy ez alkalommal ők is küldtek képviselőt a gyűlésre, ez azt mutatja, hogy évszázados szokásuk ma már nem biztosítja részükre azokat az eredményeket, amelyeket eddig mindig megadott.

Reméljük, hogy a kisebbségek értekezletai állandósulni fognak, s teremtenek egy olyan hatalmas kisebbségi közvéleményt, amely biztosítani fogja minden kisebbség igazságos boldogulását.

Bulgár-görög összeütközés. Görögország újra súlyos konfliktusba keveredett Bulgáriával. A görög kormány állítása szerint bulgár katonák vagy komitácsik görög katonatiszteket és katonákat öltek meg görög területen. Emiatt a görög kormány Bulgáriától elégtételt követel. A bulgárok által keresztülvitt nyomozás szerint egészen más a tényállás. Nem görög alattvalókat ért a baj, hanem görög anyanyelvű bulgár alattvalók lettek bulgár területen közönséges rablógyilkosság áldozatává. A görög kormány ezt a magyarizációt nem fogadja el, hanem megtorlással fenyegetőzött és csakugyan csapatokat is vezényelt át Bulgáriába, hogy elégtételt szerezzenek.

Bizony, nem jó legyőzött államnak lenni, bár az mindenestre könnyű Bulgáriának a helyzetét, hogy Törökországgal igen jó viszonyban van s a legutóbbi napokban kötöttek kölcsönös szerződést, amelyben biztosították a kisebbségek kölcsönös jóindulatu kezelését. Ezenkívül a nagyhatalmak is nyomatékosan figyelmeztették Görögországot a kérdés békés rendezésére.

Választások Csehországban. Csehországban általános választások készülnek s erre a kisebbségek teljes erővel szervezkednek. Magyar Nemzeti párt alakult Csehszlovákiában és ez a tótokkal, a németekkel és ruténekkal együtt fog menni a választási küzdelemben.

közös jelszó: *a szlovén terület autonómiaja*. Ott már nyugodtan lehet előadni az egyes államterületek kormányzati különállásának kérdésével.

Bécsi tervek. Az ausztriai monarchia Bécsben gyűlést tartottak és azon Habsburg-monarchia újjászervezésének kérdésével foglalkoztak. Tervük szerint Lengyelországot, Csehországot, Szerbiát, Magyarországot és Ausztriát összefoglalni egységes állammá a Habsburg császár uralkodása alatt.

Elnyomott román iskolák. Ilyenek vannak természetesen nem minálunk, hanem Szerbiában. Az itt élő macedonok panaszkodnak a Népszövetségnél a szerb kormány ellen, amely szemben négyezt az iskola működését folytatta, amelyet a román kormány folytat a mi magyar kisebbségi iskoláink ellen. A panasz szerint a románok helyzete napról-napra rosszabbodik, a szerb kormány a legutóbb mincként elemi iskolát és két gimnáziumot zárt be. Vajjon a külföldi románoknak ez a szenvedése fogja-e megfelelő belátásra bírni a mi kormányunkat?

Kína szabadulni akar az idegentől. Már hosszú ideje, hogy a népe képten nyomon kifejezi a felakodott idegenek ellen való haragját. Eddig inkább az angolok és franciák ellen történtek tüntetések, legutóbban az amerikaiak ellen is hangosan nyilatkozik a kínai nép haragja. Közélebről egy amerikai küldöttséget, amely vám ügyekben akart a kínai kormánnyal tárgyalni, fegyveres csapatok megtámadtak és visszautaztak a kötőbe. A merész támadás nagy felborodást keltett Amerikában. Általában az a vélemény, hogy Kínában a forradalmi készülődések folynak.

A kisebbségi kérdés megoldásán függ Európa jövője. A minapiban közöltünk egy cikket arról, hogy a szocialista szervezetek is élénken foglalkoznak a kisebbségi sorsra jutott nemzetek helyzetével. Újabb bizonyíték erre az a nyilatkozat, amit Macdonald, volt munkás párti miniszterelnök tett egy pesti lap szerkesztőjének. Macdonald pár napot Budapesten töltött s távozásakor így jellemezte a kisebbségi kérdés fontosságát: *Az általános európai nyugtalanságok és elégtelenségnek legfőbb oka a kisebbségi kérdés megoldatlan volta. Amíg ezt a kérdést emberi, méltányos és világ közvéleményét megnyugtató módon nem sikerül megoldani, Európában nem lehet igazi békéről beszélni. Macdonald szerint a békeszerződések nem rendezték ezt a kérdést kellőképpen, mert visszariadtak a feladat súlyosságától. Most a kisebbségi kérdés a nyomásként nehezedik Európa szeméjére.*

Enrópai szempontból is a legfontosabb dolog volna, hogy a volt monarchia utódállamai megértő politikával és kölcsönös kereskedelmi egyezményekkel kötésével egy nagy gazdasági rendszert építsenek ki. Ma azonban a helyzet az, hogy mindenik utódállam könnyebben és hamarabb köt gazdasági szerződéseket Amerikával, mint a szomszédjaival. A gazdasági bajok megszüntetésének pedig egyedüli eszköze az, hogy méltányos kereskedelmi szerződésekkel a gazdasági béke a szomszédos államok között is létrejöjjön.

MIREK

Halottak napján. Minden esztendőben az élet gondterhes napjai közül egyet azoknak szentelünk, akik itt hagytak bennünket és kik iránt való szeretetünket a sir sem tudta ketté szakítani. A halottak napja az emlékezés napja: emlékezzünk kegyelettel azokról is, akik messze tőlünk: Galícia, Doberdó, Szerbia és a Kárpátok jeltelen sírjaiban aluszszák hősi álmukat!

Adósság, amelyet le fogunk róni. Első cikkünk a magyar kulturális törekvéseknek egyik legszebb emlékét, a Magyar Tudományos Akadémia megalapításának a történetét méltatja. A cikk szerinte a nagy Széchenynek, az Akadémia megalapítójának az élettörténetét minden jó magyarnak ismernie kell, mert aki ennek az életnek a nagy tanulságait megjegyzi, az követni is fogja a magasztos példát. Bejelentjük, hogy magunk is gondoltunk erre: a Magyar Nép könyvtárának egyik közelebbi füzetét a Széchenyi István dicső alakjának ismertetésére szántuk. Széchenyi életrajzát és történeti méltatását dr. Kiss Ernő tanár fogja megírni, aki ezzel a kérdéssel már régóta behatóan foglalkozik.

Az utlevél-kényszer ellen. A Népszövetség legújabbán ismét átiratot intézett az összes európai államokhoz, hogy tegyék meg a lépéseket a kötelező vízum eltörlésére és hogy ebben a kérdésben november havában konferenciára gyűljenek össze.

Száztagu rablóbanda borzalmas vége. A francia csapatok a Damaszkus környékén vívott harcokban egy száztagu rablóbandára bukkantak. A rablóbandát felkoncolták s 80 holttestet elrettentő példaképpen közszemlére tettek Damaszkus piacterén.

Rendelet a magyar nyelv ellen. A nagykarolyi járásbíróhoz az igazságszolgálati minisztertől rendelet érkezett, mely szigorúan előírja, hogy ezután teljesen román nyelven kell a tárgyalásokat folytatni. A rendelet megtiltja, hogy

a tárgyalások alatt a bírák az ügyvédekkel más nyelven érintkezzenek, mint román nyelven.

Milyen az idej must? — Ugy-e, Miska bácsi, az idej must borzasztóan savanyu?

— Azon, kérem szépen, nagyon könnyű segíteni. Tessék úgy tenni mint én!

— Hát maga hogy tesz?

— Én nem úgy íszom a mustot, mint mustot, hanem úgy, mint ecetet. Így osztán, ha mustnak savanyu is, de ecetnek éppen elég édes!

Hir a hadikötvényekről. A pénzügyigazgatóság annak idején beváltás végett beszedte a hadikölcsönkötvényeket, melyeket felküldtek Bukarestbe. A hadikölcsönkötvények beváltásáról, a jelek szerint, szó sem lehet. A pénzügyminisztérium Szatmár és Máramaros megyébe a napokban visszaküldte azokat és utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy átvételi elismerő nyugta ellenében adják vissza a kötvényeket régi tulajdonosaiknak.

Lelkészeiktatás Belényesen. A belényesi református egyház szeptember 27-én iktatta be hivatalába lelkesztő Bokor Sándort. A beiktatást az egyházmegye esperesse, Böszörményi Lajos végezte. Lelkesztő beszédben ecsetelte a belényesiek egyházhoz és iskolához való rendíthetetlen ragaszkodását, melynek a belényesi hívek mindenkor, de különösen a jelen időben fényes tanujelét adták. Bokor Sándor lelkesz nagyszabású beszédben vázolta lelkeszi programját, melynek alapjait a belényesi református hívek lelkében élő szeretetre és áldozatkésztségre szándékozik felépíteni. — Rendületlenül bizik abban, hogy pásztor és nyáj, szeretettel megértve egymást Istennek és embernek egyaránt tetsző dolgot fog művelhetni.

A pengő. Magyarország pénzügyi helyzete nagyon kedvezően alakult az utóbbi időben. Ennek eredménye, hogy a magyar kormány önálló nemzeti bankot állít fel és a bank útján új pénzeket bocsát forgalomba. A pénzegység nem a korona lesz, mint a háboru előtt, hanem a pengő. Egy ezüst pengő 12.500 papír koronának fog megfelelni. Lesznek továbbá egy és két garasos pénzek nikkeltől meg rézből. A magyar pénzügyek javulására vall, hogy a Magyar Nemzeti Bank a kamatlábat hirtelen százalékról hétre szállította le.

Garázdálkodnak a farkasok. Máramaros vármegyében nagyon elszaporodtak a farkasok. A falvak lakói tehetetlenek a farkasokkal szemben, melyek csoportokba verődve ereszkednek le a falvakba és hatalmas pusztítást végeznek a juhállományban. A vadászegysületek most hajtóvadászkat rendeznek a farkasok ellen és azokat a vadászokat,

kik a hajtóvadászatokon nem vesznek részt, pénzbüntetéssel sújtják.

Biztosítás vénleányság ellen. Amerikában új biztosító társaságot létesítettek, mely a nőket arra az esetre fogja biztosítani, ha nem mennek férjhez. A biztosítás akkor lesz esedékes, ha a felek negyvenedik életévüket elérik és még nem mentek férjhez, illetve, ha özvegyek vagy ha elváltak.

Vissza az ó-korba. Évszázadokkal ezelőtt az aranybányák tulajdonosai a munka befejezése után a távozó bányamunkásokkal hashajtószereket íltattak, hogy az esetleg lenyelt aranyat így újra napvilágra hozzák. Ezt az ó-kori embertelen eljárást akarják most a brádi aranybánya munkásaira vonatkozólag felujítani, akik erőlesen tiltakoznak a tulajdonosok életrövidítő terve ellen.

Küzdelem a mérgek ellen. Japán kormánya nagy gondot fordít a nép egészségügyi állapotára. Közlebről szigorú rendelet jelent meg, amely a 20 évesnél fiatalabb emberek dohányzását megtiltja. A japánok tervbevétték, hogy a dohányzást 5 év alatt teljesen kiirtják Japánból. Hasonló eréllyel léptek föl a szeszesitalok ellen is. Nekünk is rá kellene ébrednünk arra, hogy milyen végtelen pusztítást végeznek egészségi állapotunkban a dohány és a szeszesitalok mérgei. Ha az állam törvényhozás útján nem lép fel a mérgek ellen: egyenkint kellene erős akarattal lemondanunk róluk.

Gyomorfájás ellen egynéhány csöpp valódi „DIANA“ Sósborszesz cukorra csepegtetve csodásan hat.

Új könyvek.

Jézus Krisztus életeszménye. Ezen a címen jelent meg mostanában egy szép tartalmú és izléses formájú könyv. Írta dr. Ocskó Lajos kolozsvári piarista tanár. A tudós szerzőnek az volt a szándéka, hogy a szentírás alapján összeállítsa és rendszerbe foglalja azokat az életelveket, melyeket az Úr Jézus tanításai útján az ember elé tűzött, hogy minden cselekedetében azok szerint járjon el. Sajnos, nagyon kevés olyan ember akad, különösen manapság, akinek egész életét ezek az elvek irányítanák. Legtöbben úgy gondolkodnak, hogy az igaz vallásosság és a lelkiismeretes becsületesség olyan, mint az ünneplő ruha, amelyet csak akkor szokás felvenni, mikor sokan látják, pl. vasárnaponként, mikor templomba megy az ember. Pedig ez nagy tévedés, mert az Úr Jézus azt kívánja tőlünk, hogy

mindenütt és mindenkor a szívbeli tisztaságnak és a jó erkölcsöknek ruhájában járjunk, vagyis, hogy minden cselekedetünkben istenfélők, igazak és becsületesek legyünk. Azért az Ő parancsai és tanítása szerint kell élnünk életünknek minden percében, tisztelve és megtarva vallásunknak és országunknak törvényeit, hogy életünk igazi eszményi legyen. Erre ad utmutatásokat ez az értékes szép könyv, mely telve van szebbnél-szebb gondolatokkal s ezeket úgy adja elő, hogy az egyszerű ember is tisztán és világosan megérti. Azért nemcsak a kath. papság részére, akiknek a szerző főképen ajánlja, tesz igen jó szolgálatot, mint kézikönyv, hanem az összes kath. hívek is lelki haszonnal olvashajják és sokat tanulhatnak belőle. (A könyv ára 50 Leu és kiadóhivatalunk útján is megrendelhető.) — m. i. —

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitebank Részvénytársaság.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirei (volt Mátyás Király-tér) 7.

Alaptőkéje: 25,000,000

Tartalékok: cca 24,200,000

Fiókjai: Dénes, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. Affiliált intézetek: Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed-Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár R.-T. Torda. Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhely.

Áruraktáral a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít. — Mindenféle bankeszköz üzletet előnyösen végez. — Safe deposit! Engedélyezett devizahely!

Tüdőbetegek

is kitűnő eredménnyel használják a Dr. Biró-féle

„Sirol“-t

(örv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirei 6. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól“ című könyvecskét.

MEZŐGAZDASÁG.

Gyümölcsstermelő gazdák teendői a lombhullás után.

Az alma már a csűrökben, tornácokban parádés mosollyal várja a vevőket. A szilva nagyokat loccsanva rotyog az üstben. Erdély diója prüszkölő mozdonyok után gurul ki a nagyvilágba. A körte vajként olvadva fogyasztókat keres s a száradó lombavar, a kopasz ág máris új munkára hívják a gazdákat. Készítenünk kell a jövőt, megalapozni az 1926-os év termését mert mint a népek életében a multon épül fel a jelen, meg a jövő, úgy a gyümölcsfáknál is a ma mondja, milyen lesz a holnap.

Nézzük az almánkat, körténket: csunya szemölcsök tarkítják piros, vagy sárga héját. *Fapettynek* nevezi ezeket a népünk s a gyümölcsön lévő *fapetty* ártatlanságára esküdni kész a gazda az eladáskor. Ám sok fogadkozás rendszerint annyit ér, mint a ragyás arc a szépségversenyen s a *fapettyes* gyümölcs gazdája sohasem kapja meg az eladásnál remélt árat. A *fapetty* gyümölcsbetegség melynek ép úgy megvan a maga egyszerű orvossága, mint a szeplős arcnak. A gazda, ha azt akarja, hogy ne legyen *fapettyes* gyümölcs, égesse el a lehullott falevelet, (melyet, ha jól megfigyeljük szintén tele van barna foltokkal) s tavasszal lombfakadás előtt permetezze meg a fáit gyümölcsfa karbolineummal, mely *Dendra chinoin* néven vásárolható (Árúlják Hann és Társa és Gergely Ferenc utóda cégek Kolozsváron) s virágzás után egy-két hétre adjon kétszázalékos *borbó* lé (100 liter vízre 2 kg. rézgálic és 1 kg. frissen oltott mész) permetezést gyümölcsfáinak. A rézgálicos permetébe, ha jobban tapadjon, 150 gr. cukrot is keverhetünk.

Nagyobb baj a *fapetty*-nél a *Manilla* betegség, mely az idén mérhetetlen károkat okozott gyümölcsstermésünkben. Ne látott volna ősz felé a fák ágain sán rothadásnak indult almát, körtét és szilvát? A legszebb almák szoktak rothadni a deszen áldozatul esni e vésznek. A *Manilla* husu gyümölcsnek egyik oldalán észre csak megjelenik a rothadó borsó folt, mely gyorsan terjedve idővel majd kétharmadát foglalja el; az idő előtt lehull s barna rothadó arcán, a fa

hullafoltok, köralakban kis penészgom-
bák ülnek ki. Ez a Manilia pusztítása.
Sok részünk volt benne az idén. A hul-
lott gyümölcsnek 40—50 százaléka ma-
niliás foltokkal volt tele. Érdeemes meg-
nézni és megjegyezni azt az ágat, ahon-
nan a maniliás gyümölcs lehullott. A
termő csap ott időelött veszíti el leve-
it s a levél nem érett sárgán, hanem
bus feketén szárad az ágon. *A baj te-
hát nemcsak a gyümölcsben, hanem az
ágban és levélben is benne van.* Ezt a
betegséget már a legkomolyabb gazda
sem tudja úgy elintézni, mint a fapety-
tyet, mert a Manilia pusztítása kiabál,
hajgat a fán és évről-évre szaporodik. A
Manilia vésszel akkor sem vagyunk ké-
szben, ha leszedjük mind a gyümölcsöt,
mert az ágon összeaszott fekete levelek,
vén szipirtyóvá száradt gyümölcsök ma-
radnak, melyeket hozzáköt a Manilia vész
az ágakhoz egész télen át, hogy tavaszra
ismét megfertőzzék a rothadás csiráival
gyümölcsünket. Alacsony fekvésben, tul-
stúrún ültetett, rosszul metszett fák alatt
fellüнден több a manilia rothadásos gyü-
mölcs, mint másutt. Almafajtáink közül
különösen az *Aranyprmen* szenved so-
kat tőle. A Manilia első ellenszere ösz-
szegyűjteni naponként a hullott almát s
használható részét főzve feletetni, a rot-
hadtatkat meg elégetni. Második fő or-
vossága rendes metszés, mely levegőt
és világosságot enged be a gyümölcsfa-
korona minden részéhez. Ha már meg-
támadta a baj fáinkat, úgy a rendes met-
szést még ki kell egészítenünk azoknak
a galyaknak és termőnyársaknak a felku-
tatásával, amelyeken a maniliás gyümölcs
termett s valamennyit le kell vágnunk a
metszőollóval. Ne tőrjünk a fán lomb-
hullás után odaszáradt gyümölcsöt és
levelet. Ezek mind a vész terjesztői: mind
elégetendők! A rézgálicos és Dendra
Chinoi permetezés rügyfakadás előtt jó
védelem a Manilia ellen is.

Októberi munka a gyümölcsösben a
vértetű irtása is. Vértetű fertőzésre gya-
nus fáknál először a törzset vizsgálják
át főleg azokon a helyeken, hol lemet-
szett ágak és egyéb sebhelyek vannak.
A sebhelyeken, ha jelen van a vértetű,
fehér vattaszerű foltokat találunk, melye-
ket azonnal éles késsel egész az eleve-
nig metszünk ki. A hulladékot gondo-
san összegyűjtjük és elégetjük. Vértetves
fáknál nagy figyelemmel átvizsgálándók
a fatörzs és vastagabb ágak idej nyáron

nőtt fiatal hajtásai is. Ha ezeken szintén
fehér, vattaszerű bevonatot találunk tő-
ből lemetszük őket és elégetjük. A vér-
tetves fiatal hajtás olyan, mint a koravén
gyermek; vékony, ráncos és fejletlen.
Sebhelyek kimetszése és a beteg fiatal
hajtások eltávolítása után vegyünk kát-
rányt, forraljuk azt fel 2—3 órán át lassu-
tűzön, hűtsük le és kevés meszet adva
hozzá, kenjük be a fa összes sebhelyét.
Ha füstös, kormosszínűek voltak a szilva
és más gyümölcsfáink levelei nyár vége
felé, akkor fellépett gyümölcsösünkben a
korompenész. Korompenész által meg-
támadott fáknál a fiatal ágak sőt a gyü-
mölcsök is feketék. Korompenészes gyü-
mölcsös minden levélzetét gereblyéltes-
sük össze és égessük el s a már lomb-
javesztett fákat vagy most, vagy kora
tavasszal permetezzük meg 2 százalékos
rézgáliccal, vagy Dendra Chinoiinnal.

Sok helyen a *pajzstetű* telepedik rá
a fákra, mely olyan, mintha himlős lenne
a fa s barna holyagok borítják a termésre
hivatott fiatal ágakat. A pajzstetű ellen-
szere a petroleum emulzió. Ez 10 deka
mosószappanból és 1 liter esővizből ké-
szül. Az esővizben felforraljuk a 10 deka
mosószappant s azután 2 liter langyos
petroleumot keverünk hozzá. Az így ké-
szült emulzióknak egy literéhez 7 liter
vizet keverve használjuk permetezésre.

*Őszi lombhullás után kell megásnunk
az ültetésre váró új csemeték gödreit
még abban az esetben is, ha azokat ta-
vasszal ültetjük ki.*

*Ősszel van a csontármagu gyümölcs
fajok (barack, szilva, meggy, cseresznye,
mandula) metszési ideje.* S ha mind-
ezekkel készen vagyunk, szántuk fel a
gyümölcsösünket és trágyázzuk meg a
gyöngébb fákat. Szántás után hó lehull-
táig hadd tanyázzon a gyümölcsösben
szabadon a sertés és baromfi. Reájuk is
fontos munka vár odakint a fák alatt. Ők

vannak hivatva kiturni és kikapirgálni
azokat a férgeket, amiket mi nem talál-
tunk meg.

Hóhullás idején nyulrágás ellen tegyünk
nádköpenyeget különösen a fiatalabb fák
törzsére. A jövő pirosabb, teltebb husu,
több és mosolygósabb gyümölcsöt tarto-
gat számunkra, aminek több munka, fo-
kozottabb gondosság a bére.

Dr. Nagy Endre.

Sertésvész. Az Érmelléken a seriés-
vész veszedelmesen elharapódzott s
ezért a hatóságok a sertésvásárokat
bizonytalan időre felfüggesztették. A
kivített husz kilométeres határvonalon
megtiltották.

Magyarországi vetésjelentés. A
magyar földmivvelésügyi miniszternek
legutóbb közzétett hivatalos vetésjelen-
tése szerint az esős, hűvös idő nem
kedvezett a mezőgazdaságnak. Csök-
kent a tengeri, burgonya és cukorrépa
várható termése. A borpiac megélnkült.

**Gyenge a gyümölcsstermés Nagy-
bánya vidékén.** A nagybányai dió és
gesztenye nemcsak nálunk, de a szom-
szédos országokban is ismeretes cikk.
Az idén a korán beállott hideg időjá-
rás alaposan lerontotta a kedvező ter-
méskilátásokat. A dió is megérezte a
hideg időjárást, minőségileg gyenge.
A külföldi exportőrök 2400—2500 leit
fizetnek mázsájáért. A gesztenye minő-
ségileg silány és apró az idén, mennyi-
ségileg közepes termést hozott, mégis
igen keresik kivitelre, mert tartóssága
jobb a tavalyinál. Métermázsánként
1300 leiert adják. Alma és körte az
idén nem igen kerül kivitelre. A szilva
idő előtt lehullott és megférgesedett s
így a gazdák inkább pálinkát és lek-
vált főznek belőle. Az aszaltszilva
mázsájáért 1500 leit ígérnek. A szőlő

A méhészet vezérfonala

Irta: VALLÓ ÁRPÁD

Átdolgozta: TÖRÖK BÁLINT

A Magyar Nép kiadványa.

A legjobb magyarnyelvű méhészeti
könyv átdolgozása az erdélyi vi-
szonyoknak megfelelően. Világos,
élvezetes előadásban mondja el a
méhészet elméleti és gyakorlati
tudnivalóit. A legközelebbi méhé-
szeti kiállításon a r a n y é r e m m e l
tüntették ki. A könyvből naponta
sok példányt rendelnek meg. Ára
utánvétellel vagy bolti áron 25 lej.

is sokat szenvedett az időjárástól. A gyenge szeszartalmu idej mustokért már a szüret előtt 12—14 leit fizettek. Az óborokért 22—24 leit kérnek a gazdák.

Gabonapiac.

A gabonakereskedelem a keresletteljes hiánya és a kivitel elmaradása miatt szünetel. Világszerte a gabona árak eséséről érkeznek hírek. Az árak minálunk az összes gabonafajtákban változatlanok és csak azért nem estek, mert a kínálat is tartózkodó, abban a reményben, hogy az árak később emelkedni fognak. Az ó-tengeri ára Kolozsváron 620, Bánátban és Regátban 560 lei métermázsánsként. Új tengeriért Kolozsváron 450 leit fizetnek, Bánátban 370—380 leit. A vörös herét tartózkodó kereslet mellett tiszta minőségben 34—38 lejjel fizették.

Brassó. Buza 900—950, rozs 670—700, sórárpa 640—650, takarmányárpa 580—600, zab 600—620, lencse 1400—1800, szemes tengeri 610—620, bab 700—800, burgonya 160—170, laza széna 280, laza szalma 150 lei métermázsánsként.

Székelyudvarhely. Buza 850—900, rozs 750—800, sórárpa 800, takarmányárpa 800, szemes tengeri 700—750, burgonya 200—240, laza széna 200, laza szalma 150 lei métermázsánsként.

Állatárak.

Szatmár-Nagykároly vidékén az utóbbi hetekben az állatkivitel nagyon fellendült. Ott ugyanis a sertésvész miatt zárolt területek felszabadultak és rohamosan megindult a sertéskivitel. Az árak 5—6 leuval emelkedtek kilónként, úgy hogy ma Szatmár megyében a kövér sertés 48 lei kilónként élősúlyban. Még nagyobb a kereslet juhokban, melyeknek az ára szinte napról-napra emelkedik. Más állatok nem igen kerülnek kivitelre.

A *nagyenyedi* vásárra felhajtottak 2500 d.b. marhát. A kereslet igen erős volt. Vágó tehenet nem lehetett venni. Export árul 25—28, vágómarhát 18—20 leiért vettek kilónkénti élősúlyban.

Bivaly sok volt, jó kereslet mellett 15 leies árban. Fejőstehén darabja 8—13000 lei volt.

A *bánffyhungadi* vásárra sok marhát hajtottak fel, de elsőrendű áru nem volt. Fejőstehén darabjéért 6—10.000 leit fizettek. Vágómarha nagyon drága, 17 lei élősúlyban kilógrammonként. Exportáru nem volt. Disznóban igen szép anyag volt. Félkövér áruért 36—40, hizott áruért 44 leit fizettek élősúlyban.

SZÖVETKEZET.

Hogy lett kicsiny magból terebélyes fa?

A nyáron pár hetet Stájerországban töltöttem. Nagy örömmre szolgált, mikor művészi plakátokról arról értesültem, hogy szeptember elején Grazban kiállítás lesz, melynek célja bemutatni a stájer gazdasági és ipari termelés eredményeit.

Nagy érdeklődéssel mentem ki a kiállításra. Ezuttal nem akarok referálni arról a gazdagságról, mely különösen egyes iparágakban megnyilvánult, itt annak akarok viszhangot adni, hogy mily nagy lelki gyönyörűségemre szolgált, mikor megpillantottam egy szép, nagy csarnokot ezzel a felirattal: „*Gazdasági szövetkezetek kiállítása*“.

A kiállítás feltüntette a szövetkezeti élet fejlődését és bemutatta mindazon gazdasági termékeket, melyeket a gazdasági szövetkezetek állítottak elő. A kiállítás felhívta figyelmemet a stájer szövetkezeti élet tanulmányozására, melynek eredményéről kívánok röviden beszámolni.

A szövetkezeti eszme atyja: Raiffeisen Frigyes volt, aki született 1818 márc. 30 án. 1845-ben polgármestere volt egy 25 községből álló kerületnek.

Ebben az időben a falusi kis gazdaságok a legnagyobb válságban voltak. Súlyos adósságok alatt kemény munkával küzdöttek a létért. A falusi emberek csak uzsorakamat mellett kaptak kölcsönöket és pedig csakis váltóra, amellyel a falusi emberek teljesen kiszolgáltattak az uzsorásoknak és ha még rossz

termés, vagy valami szerencsétlenség történt a családban, kész volt a teljes vagyoni romlás.

Raiffeisen a maga kis körében látta a falusi nép megkötött helyzetét, felakarta szabadítani a népet a gyilkoló hiteltől és kizárólag az önségély és önkormányzat elvén megalapította az u. n. Raiffeisen-kasszákat, melyek lehetővé tették, hogy az emberek megtakarított pénzüket jó kamattal elhelyezhették és viszont lehetővé tette, hogy a falusi ember a maga hitelszükségletét közvetlenül a maga falusi bankjától kapja meg és pedig egyszerű kötvényre és kedvező kamattal, melyet részletekben is visszafizethetett.

Különösen emelte a takarékoságot az által, hogy a legkisebb összegeket is elfogadta betétül, amivel a legifjabb nemzedéket is takarékoságra szoktatta, úgyhogy ma a szövetkezeteknél a betevők legnagyobb száma: a falusi fiatalság, a tanuló gyermekek és szolgáló személyzet.

És ezek a Raiffeisen-kasszák mentették meg a népet az uzsorakölcsönöktől, emelték gazdasági öntudatra és az idők folyamán ezeket a falusi gazdaságokat virágzókká tették olcsó hitelnyújtással és gazdasági neveléssel.

Ezen kis magból az idők folyamán hatalmas fa lett, mely gyümölcsével táplálja a gazdasági életet.

Hogy fogalmunk legyen arról, hogy a Raiffeisen által megindított szövetkezeti mozgalom minő méreteket öltött, álljanak itt a következő számok: Németországban és Ausztriában a múlt század közepétől kezdve alakult 23.077 hitelszövetkezet és 12.202 gazdasági szövetkezet.

A szövetkezetek gazdasági jelentőségének felismerése oda vezetett, hogy a kormányok kezdték szorgalmazni a szövetkezetek létesítését, a szövetkezeteket külön törvénnyel szabályozták és különböző kedvezményeket adtak nekik.

A szövetkezeti élet további fejlődési menete az, hogy a szövetkezetek nemcsak hitelnyújtással foglalkoznak, hanem különböző gazdasági célok és

Vásároljon a PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár

Regin Ferdinand 12. szám alatt, hol minden árucikket a legolcsóbban szerzheti be.

IPARI ROVAT

Ipari és kereskedelmi továbbképző tanfolyamok rendezése. A háboru előtt az ipari és kereskedelmi továbbképző tanfolyamok nagyon áldásos működést fejtettek ki. A különféle szakmák legújabb előhaladását kis városokba is elvitték s az általános ismeretek terjesztésére is nagy gondot fordítottak. Ezt az áldásos kulturmunkát az ipari és kereskedelmi miniszter föl akarja újítani. A kiadott rendelet szerint *a jövőben ezeket a tanfolyamokat a kereskedelmi és iparkamarák rendezhetik* és azokon részt vehetnek mindazok az iparosok és kereskedők, továbbá ipari és kereskedelmi alkalmazottak, akik három évig egy szakmában dolgoztak. Az egyes tanfolyamokon harmincnél több hallgató nem vehet részt. A látogatás díja az egyes tanfolyamokra 200 lej, amelyet indokolt esetben a tanfolyamrendezősege el is engedhet. A hallgatók kötelesek a tanfolyamokon pontosan megjelenni, mert ha az órák egyharmad részét elmulasztják, úgy tekintik őket, mintha a tanfolyamokon nem vettek volna részt. A tanfolyamok elméleti és gyakorlati részből állanak. A rajz és ezzel kapcsolatos ismeretek, ipari technológia és egyéb speciális ipari ismeretek hallgatása kötelező. A román nyelv, könyvezetés, kereskedelem és ipari törvények és rendeletek ismertetése, a gyakorlati számtan és mértan, továbbá ipari és kereskedelmi kalkuláció hallgatása nem kötelező. Az egyes tárgyakat a kereskedelmi és iparkamara által kinevezett szakemberek adják elő, akiket a miniszter e minőségükben megerősít. A megerősítés az egész ország területére szól és ez vissza is vonható. A tanfolyamok feletti ellenőrzést a kereskedelmi és iparkamara, vagy az ő előterjesztésükre kinevezett ellenőr gyakorolja, ezek a tanfolyamok menetéről kötelesek jelentést tenni a miniszternek. A tanfolyam résztvevői bizonyítványt kapnak, ha egy speciális bizottság előtt vizsgát tesznek és 100 lej vizsgadíjat fizetnek le. A tanfolyamok előadási nyelve a román, de ha a hallgatók egyötöde nem bírja az államnyelvet, úgy az előadott tárgyak a kisebbségek nyelvén is előadandók és megmagyarázandók.

Fapiac. A tűzifapiacra megindult az üzlet úgy a belföldre, mint Magyarországra. Mindenki siet a tűzifaszükségletét biztosítani, sőt Magyarország előre fizet, áru azonban kevés van. Ugyanis a fa kifuvározását az erdőből a sok esőzés megakadályozta. Az álmások készlet nélkül állanak és az a kevés áru, ami van, 4—500 lejjel drá-

gább. Ehhez még hozzájárul a nagy vagonhiány, mely még a kicsi készletekre sem elegendő. Az árak Kolozsváron prima bukthasábfá 6000—6200 lei 10 tonnás vagononként. Ólfa 1400 lei. Aprított tűzifa házhoz szállítva métermázsánként 90 lei.

Olajárak. A napraforgó olaj ára a gyenge termés következtében erős kereslet mellett Beszarábiában és Arad vidékén erősen emelkedik. E héten Beszarábiában a napraforgóolajért már 47—47.50 leit fizettek.

El kell törülni az egyszázalékos forgalmi adót. Adózó körökben köz tudomásu dolog, hogy a legtöbb adót az országban Temesvár városa fizeti. A pénzügyigazgatóság vezetője ezért magas elismerésben részesült. A buzgó adóbehajtó legújabbban a kereskedők és iparosok forgalmi adójára vetette magát. Az adókkal túlterhelt kereskedők és iparosok most mozgalmat indítottak az egyszázalékos forgalmi adórendszer eltörlése érdekében, vagy pedig azt követelik, hogy léptessék életbe a szabad kereskedelmet, hogy az e fajta terheket beleszámíthassák az árakba. A nyakig adós kisiparosok és kereskedők mozgalmát az egész ország érdeklődéssel kíséri.

Gépek behozatala. A minisztertanács elhatározta, hogy a textiltégek behozatalát megülti, illetve miniszteri engedélyhez köti. A többek között a következő gépek behozatala tilos miniszteri engedély nélkül: mosógépek, nyírógépek, fonógépek, szövőszékek, festógépek.

Valuta-jegyzékek.

Kolozsvár, 1925. október 24.

1 dollár	= 209.50—210 L.
1 font sterling	= 1018—1022 "
1 svájci frank	= 40.45—40.60 "
1 francia frank	= 8.90—9.15 "
1 aranyárka	= 49. — "
1 lira	= 8.28—8.45 "
1 cseh korona	= 6.20—6.25 "
1 dinár	= 3.70 — "
1 osztrák shilling	= 29.50—29.60 "
334—338 magyar kor.	= 1 "

Járványos betegségek

tífusz, tuberkulózis, difteria
vörheny stb. ellen használnjuk a Kolozsvári

Heinrich József-féle

Szt.-László fertőtlenítő pipere szappant.

Sulyban, illatban, minőségben teljesen a régi. — Kapható mindenütt.

alkozások közös megvalósítása érdekében szövetkezeteiben tömörülnek. A vállalkozások megoldására t. i., melyek meghaladják az egyes gazdasági erejét, a szövetkezet kebelében a szűzesség javára értékesíthető és kihasználható a gazdasági előny.

pl. csak Stájerben a következő gazdasági szövetkezetek vannak működésben: 40 állattenyésztő, 22 lótenyésztő szövetkezet, 37 legelőbirtokos szövetkezet, 12 tejértékesítő és tejfeldolgozó szövetkezet, 72 villamosenergia-használatára alakult szövetkezet, 12 közös beszerző és értékesítő szövetkezet és 38 más gazdasági célokat szolgáló szövetkezet.

és mindezek egyetlen magból: a Reissen-kasszából nőttek ki, miért is egész német nép Raiffeisen nevét a német nép legnagyobb emberei és vezetői között emlegeti.

Mikor ezeket a számokat látom, mindegyre elszorul a szívem, hogy nálunk mennyi volna a teendő a szövetkezes élet terén, de hinni akarom, hogy nálunk is már dereng és nem szabad kiaknázatlanul hagyni azokat az esélyeket, melyeket a szövetkezeti eszme magában.

Dr. F. J.

HARANG ÖNTŐDÉJE

Románia legrégebb és legnagyobb HARANG ÖNTŐDÉJE

Alapítva 1840-ben.

Alapítva saját találmányú szabadalmazott HARANGJAIT

Harangok előre való meghatározásával. Vas harangszereplvényeket és vas harangtalványokat. Nemes anyag, nemes művek.

Léphajtó köteleket

kenderből és manillából, malomhevedereket, transzporthevedereket s mindenféle gazdasági köteleket és zsineget gyárt és szállít

Cosma János

kötélgyártó

Cluj—Kolozsvár,

Dr. G. Tamas (Galamb-u.) 14.

MULATTATÓ

ALÁZATOSSÁG.

Hiába bontja ki
Vakmerő szárnyait
Az emberi lélek:
Te hatalmas Isten,
Hozzád hiu göggel
Soha fel nem érhet.

Téged csak hódolat,
Alázat illet meg,
Csak ima, oh Urunk!
A te nagy szivedhez
Csak úgy szállhatunk fel,
Ha — porba borulunk.

Endrődi Sándor.

Melyiket a kettő közül?

Azt hiszem, kár azt világgá kürtölnöm, hogy a jámbor Szabó Ferkónak nem volt meg a fejében mind a négy kereke. Bolondja volt ő az egész falunak, mely gunyolódott, kacagott rajta, mikor csak szerét ejthette. Ő a gunyolódásokra nem sokat adott, kacagott az őket kacagókkal, élt vidáman az élet keserveiről, bajairól mit sem tudva, ami minden bolondnak egyetlen szerencséje.

Azt mindenki tudta, hogy Szabó Ferkó gyenge egy kissé az ő elméjében, de hogy annyira jó bolond legyen, hogy nőülni merészeljen, arra senki sem gondolt. Még az özvegy édes anyja sem, kivel együtt éldégtél abban a bogárhátú nádfedeles kis házban. Nagyot nézett bizony Szabó nénének, mikor illemtudóan elébe állt Ferkó fia.

— Édesanyám, mondanék kegyelmednek valamit.

— Mit na, édes gyermekem? — kérdi az anyja.

— Hát lelkeim édesanyám — forgatja kezében kalapját a Ferkó — amondó volnék, hogy meg kellene nőülnöm.

— Ne te, ne; csak nem beszélsz komolyan, — hüledezik az édesanyja.

— De bizony édesanyám. Nem jó egyedül már nekem, hisz már nagyon öreg leszek maholnap.

— Ugyan lelkeim Ferkója, oszt kit vennél el már. Ki menne tehozzád?

— Azt hiszem, a harangozó Pali bácsi Katója eljönne...

Szegény jó Szabó néni felkötötte a fekete kendőjét ezüstszintű fejére, tiszta kötényt

kötött maga elé és a házat Ferkó gondjaira bizva elindult. Egyenesen a harangozó Pali bácsiékhöz tartott. Pali bácsit nem találta otthon, csak a feleségét, kivel hosszasan elbeszélgetett

Késő esti órákban vetődött haza.

— Hol járt ilyen sokáig, édesanyám?

— Harangozó Pali bácsiéknél voltam. Katót hozzád adják. Becsüld meg fiam majd azt a lányt.

Másnap elhatározták, hogy a lakodalom költségeinek fedezésére eladják az egyik kocájukat. Meg kell hagyni, a kocák remek jószágok voltak. Az egyiket dus göndör szőrözet borította, amolyan jó fajta szalontai sertés volt, a másiknak az ősei valahol Yorkshire körül Angliában turták a földet valamikor, mert az olyan csupasz volt, mint a tenyere. Nem tudtak megállapodni azon, hogy melyiket adják el a kettő közül. Mert, hogy az igazat szóljam, nagyon kedves jószág volt mindegyik. Malac koruk óta nevelte őket a jó Szabó néni, ki el sem tudta a házat az ő két szép kocája nélkül képzelni.

De hát hiába, a lakodalom pénzbe került s az egyik kocának ezért Ferkó boldog jövője érdekében pusztulni kell a háztól. De hogy melyiknek? ! Nagyon nehéz kérdés volt ez! Abban már megállapodtak, hogy nem élve adják el, mert levágva s kimérve többet kapnak érte. Lakodalmass napokban az utolsó garasnak is szorgos helye nagyon.

Boldog volt Ferkó, nagyon boldog. Hogy is ne! A saját ura lesz s lesz neki egy olyan szép, csinos asszonykája, mint a harangozóék Katicája. Egész nap a lakodalmán járt az esze. Hiányos kerekű eszének minden gondolata most a kocák körül forgott, melyeknek sorsán az ő boldogsága függött. Egész napokon át elhajtogatta magában:

— A kettő közül az egyiket megöljük! Szántani ment Ferkó a tehenekkel. Ugy dél felé két finánc toppant Ferkóhoz.

— Adj Isten Ferkó, otthon van e édesanyád?

— Otthon bizony spenót urak, hisz ugyanis megöljük kettő közül az egyiket, — válaszolt Ferkó s a tehenek felé suhintott.

A két finác meghökkenve összenéz, hogy mi az ördög lelte Ferkót, hogy ölni akar. Kit akar megölni? Csak talán nem őket?

— Na, ha édesanyád otthon van,

majd elintézzük vele azt a kis boradó ügyet — szólta egy kis szünet után az egyik finánc, ki a melegben a hosszút ut alatt bizony kissé megizzadt. Levette cimeres sapkáját s megtörülte tar fejébubuját, mert olyan kopasz volt az Isten adta mint a tők. Egy szál haja sem volt s a fényes feje bőre úgy izzadt, mint a belőlről gőzölték volna.

— Hát csak menjenek kegyelmedért mert édesanyám is csak azt fogja mondani, hogy kettő közül az egyiket úgy megöljük.

A két finánc kissé megrémülve, a falunak vezető dülőre tért, Ferkó pedig naplementig szántogatott, de közben a kocákról sem feledkezett meg, mert minduntalan felkiáltott.

— Kettő közül az egyiket megöljük!

Naplementével Ferkó is haza bandukolt a két tehénnel. A fináncokat meglátta, mert az édes anyja nem engedte őket tovább, ott marasztotta szőlőművelésre. Közösen megvacsoráztak, miközben Ferkó gyakran elhajtogatta:

— Ugy-e édes anyám, kettő közül az egyiket megöljük s szavának hatását leszá a fináncok felé pislogott.

— Megöljük Ferkó, meg fiam — csillagot tarta az édesanyja, csak légy nyugodtan. Mindennek eljön az ideje.

A két finánc úgy hüledezett, mint a nyves papírra került légy és azt hitték, hogy az öreg Szabó nénire is ráragadt a fia öldöklési vágya. Legjobban szorongtak volna odébb állni. De már késő volt. A fináncoknak is készen volt már a fekvőhelyük, mit tehettek volna egyebet, lelkeiket a gondviselő Isten kegyelmébe ajánlva, nyugovóra tértek. De aludni nem bírtak.

Bolond Ferkó ágya felé néztek mereved szemekkel és a sötétben lesték Ferkó minden mozdulatát.

Ferkó sem tudott aludni. Furdalta a kocák sorsa, mely immáron olyan szorosán összefüggött az ő boldogságával. Hánykolódott jobbra, balra, de bizony sehogysem tudott elaludni, mindig a kocák mászkáltak abban a hiányos kerekű agyában. Melyiket ölik meg? Melyik fia életével az ő boldogságáért? Hiába akarta őket elcsittítani, nem sikerült. Végre gondolt egy merészet. Felkelt az ágyából s oda somfordált a sötétben az édesanyja ágyához:

— Édesanyám!

— Mi az fiam? Miért nem alszol?

Mondja meg kigyelmed, melyiket meg?

Hát édes fiam, én azt gondolom, meg a kopaszat.

A kopasz finácnak sem kellett Uccé vesd el magad, kiugrott az s úgy alsó ruhában elszaladt a őrségre. A társa sem volt rest. iramodott, mert azt már ő sehogy-karta volna, hogy a kopasz helyett kék meg...

gy csufság lett a dologból, a há-ból pedig semmi sem lett.

Sz. S.

Álalmányok könyvéből.

— Arkwright. —

gy régi író mondja valahol, hogy emberek életrajzaiból igen sokat tanulni. Ez kétségkívül így is van, a nagyemberek életrajzaiban nem kivétel nélkül azt mutatja, hogy mennyiüket a szívós kitartás és akarat segítette célhoz és tette gyá. De közülük is a legnagyobb költésre azok tarthatnak számot, akik földi pályája rögzös utakon keresztül, akiknek tehát sok álllyal kellett megküzdeniök, hogy kat elérjék és az emberiség jötevői ssenek.

gyen jeles férflu volt az angol right (olvasd: Árkrájt), aki ügyessé és szorgalmával a fonóiparnak oly hatalmas fellendülést adott, amilyenre koráig gondolni sem mertek.

fonás mesterségét az emberiség ősi idők óta ismeri s tudjuk, hogy az egyiptomiak már Krisztus születés előtt évezredekkel igen finom lenetekbe göngyölték a bebalzsamozott testeket, melyek ezekkel a mumiák-nevezett holttestekkel együtt egész maig épségben maradtak. De et a lenszöveteket alkotó fonalak an az időben még kézi fonással llettek, ami meglehetősen lassú munkolt. A fonálkészítésnek ez a kezeges módja maradt használatban ez is sok évszázadon át, legfennebb ökerék, a rokka és a hires olasz ól, Leonardo da Vincitől feltalált szárnyas orsó hozott be némi st. Ezek a szerszámok a velük zhető munka lassúságától eltekintgyapju-, len-, és kenderfonás- egészen meg is feleltek, de ké- mikor már a pamutcsérje termé-

sét Európában is kezdték fonallá fel-dolgozni, erre nem voltak eléggé alkalmasak. Emiatt tehát szükségessé vált a fonószerszámok tökéletesítése, mely feladat megoldásával a XVIII. század közepén többen megpróbálkoztak és evégből különféle gépeketszerkesztettek részint a fonókeréknek, részint a rokkának működését véve alapelvül. A főcél az volt, hogy egy olyan fonógépet találjanak fel, melynek működésénél nem kell külön-külön idő a fonál huzásához és sodrásához, hanem ez a két-féle munka együtt és egyszerre végezhető. A kísérletezők közül legnagyobb sikert egy Paul nevű egyén ért el, aki megszerkesztette az első folytonos működésű fonógépet. Ez azonban a használatban még egyelőre meglehetősen tökéletlennek bizonyult, és az ezidőtájt már nagyon megnövekedett igényeket csak részben tudta kielégíteni s azért már mindjárt feltalálása után gyökeres javításra szorult.

A fonógépnek ezt a tökéletesítését Arkwright Richárd valósította meg. Angolországban Preston nevű városkájában, 1732-ben született, mint öregedő szüleinek 13 ik gyermeke. Atyja olyan szegény volt, hogy nem tudta taníttatni még az elemi iskolában sem. Emiatt csak tizenegy éves korában ismerkedett meg az írással és olvasással, de nem valami jól. Ekkor szülei beadták egy borbélyhoz -inasnak és mlután itt a fodrászatot megtanulta, elment Boltonba (Manchester közelében), ott egy sötét pincéhelyiséget bérelt, melynek ajtajára kiírta, hogy „itt két pennyért borotválnak.“ Minthogy pedig a többi borbélyműhelyekben az árszabás sokkal magasabb volt, a vendégek olyan nagy számban gyűltek oda, a „földalatti borbélyhoz“, hogy alig győzte valamennyit kiszolgálni. Az üzlet látogatottsága csak akkor csappant meg, mikor a többi borbélyok is két pennyért kezdtek borotválni. Ekkor Arkwright ezt írta ajtajára: „Itt egy pennyért borotválnak.“ Ezáltal üzlete újra fellendült, de azért mégsem hozott jövedelmet. Így hát bezárta a boltját és más foglalkozás után nézett. Hajfűrtökkel, parókákkal és saját maga készítette hajfestékekkel kezdett kereskedni s faluról falura járva, megvásárolta azoknak az asszonyoknak és lányoknak haját, akik elég balgatagok voltak fejüknek ezen ékességét levágni

és eladni. Ezen utazása közben meg-ismerkedett egy Key nevű vándorló órással, aki gépek szerkesztésével is foglalkozott. Szoros barátság fejlődött ki kettőjük közt s ennek kapcsán Arkwright is kedvet kapott a mechanikához. Barátja példáján indulva, ő is elkezdett furni faragni, gépeket tervezni s ez annyira lekötötte érdeklődését, hogy előbbi foglalkozását teljesen el-hanyagolta, jövedelme nem volt, ruhája pedig annyira lerongyolódott, hogy emiatt már lakásából is csak éjjel tudott előjönni. Sokat nyomorgott és önbizal-ma a legnagyobb nehézségek közepette sem hagyta el. Lankadatlan szorgalom-mal próbálkozott és kísérletezett napon-kint kora hajnaltól késő estig. Gépeket állított össze és szedett szét s állan-dóan újabb és újabb terveken és meg-oldásokon törte a fejét. Kísérletezésének főcélja a fonógép tökéletesítése volt s kitartó fáradozásának jutalmául végre is sikerült egy olyan megoldást találnia és olyan fonógépet szerkesztenie, amely lényegtelen módosításokkal még ma is használatban van. Az 1769 évben vagyonos iparosok támogatásával Not-tinghamban fonógyárat alapított, ami nemcsak nevét tette masszeföldön ismertté, hanem tekintélyes anyagi hasz-not is biztosított számára.

A szegényebb iparosok azonban, akik kézimunkával üzték a fonás mes-terségét, abban a tévhitben voltak, hogy az új gyár őket keresetüktől megfosztja. Ezért egy alkalommal megtámadták a gyárat, a fonógépeket összetörték és a munkásokat szétkergették. Arkwright azonban nem az az ember volt, akit egy ilyen dolog elkedveitelt volna. Nehány évvel később Cromfordban egy sokkal jobban berendezett új fonó-gyárat nyitott, melynek gépeit vízi erő hajtotta. Ellenségei azonban ezután sem szüntek meg áskálódni ellene s koholt vádak alapján bíróság elé állították. Itt azonban ártatlansága kiderülvén, fel-mentették a vád alól. Lassankint aztán ellenségei is belátták, hogy a gyár a fonóiparosok keresetét nemcsak hogy nem veszi el, hanem megkönnyíti és megsokszorozza. Ezért nem is harcoltak tovább a ritka erélyű és páratlan becsü-letességű emberrel, hanem inkább be-állítottak ők is a gyárba, ahol sokkal többet kerestek a gépek munkájával, mint azelőtt a kézi fonással.

Arkwright, aki ekkor már jóval túl volt 40 ik életévén, most, hogy végre anyagi gondjaitól megszabadult, hiányzó ismereteit igyekezett pótolni s ezért a nyelvtan és a helyesírás tanulásához fogott, melyre gyermekkorában nem volt alkalma. Azonban minden szorgalma mellett sem sokra vitte ezen a téren, úgyhogy nyelvtani és helyesírási ismeretei mindvégig hiányosak maradtak. De ez nem volt nagy baj ránézve, mert szakmájához annál jobban értett. Mesterségében való lökéletes jártassága, valamint alapos szaktudása mindenki részéről őszinte tiszteletet és megbecsülést biztosított számára. Anyagi helyzete is folyton javult s 1792-ben bekövetkezett halálakor több millióra menő vagyon maradt családjára. Ennél azonban értékesebb örökség az egész világon mindenfelé működő fonógyárak munkája, melynek áldásaiban ma már minden ember részesül.

Márton István.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Újabb nyereempályázatunk.

a) Azon összes előfizetőink közül, akiknek előfizetése 1925 dec. 31-ig rendben van dec. 1-én kisorsoljuk 1 előfizető nevét s e nyertesnek 2500 Lei jutalmat adunk. E jutalommal régi előfizetőink kitartó támogatását akarjuk viszonzni.

b) 1925 jan. óta beérkezett új előfizetőink száma a 6000-et már meghaladta. Állandóan viszonzni óhajtva azt a példátlan lelkeseudést, mellyel magyar testvéreink kis lapunk érdekeit felkarolják, a 7000-ik új előfizető beérkezésekor a 6001-től 7000-ig bejegyzett új előfizetők közül 1 nevet kisorsolunk, s a nyertes új előfizető bejelentőjével közösen 2000 Lei jutalmat kap.

c) Ugyanakkor kisorsolunk azon előfizetőink közül is 1 nevet, akik olyan címeket jelentettek be, ahová mutatványszámokat küldjünk, s a nyertesnek 500 Lei jutalmat adunk.

Rendezze tehát előfizetését, hogy 2500 Leit nyerhessen, küldjön bár egy új előfizetőt, hogy a 2000 Leies sorsolásban részt vehessen s jelentsen be nekünk új címeket, hogy az 500 Leit megkaphassa.

T. I. Csikszentdomokos. 14 L-ért csak egy könyvet küldhetünk meg, tudósításait, ha bevalnak, mindig szívesen és köszönettel fogadjuk. — K. Sz. I. Bogdánd. Elkeseredése jogos. azt méltányoljuk is. Nyugtassa meg azonban az a tudat, hogy az igaznak és a becsületesnek igen sokszor ez a sorsa, amire nemes lelkű ember úgy válaszol, hogy válasz nélkül hagyja.

Ön emberségében és becsületében ezzel csak nyer, míg a méltatlan bántás megszegyenül Fogadjá testvér! rokonérzésünket! — K. V. Szatmár. A beszáradt foltokat a márványról nagyon nehezen lehet eltávolítani. Próbát lehet tenni a következő eljárással: frissen oltott mésszel bekénik a foltot jó vastagon, két napig rajtahagyják és azután letörlik puha ronggyal. Ha a folt eltűnt, készítenek iszapolt krétából, kevés lenolaj hozzáadásával pépet s ezzel dörzsölik be a folt helyét. Ettől a márvány visszakapja a fényét. — B. F. Poklostelek. A lap IX. 1-től jár, címe jó, a 100 L bejött. — Kályáni Magyar. A „Hajdu história” igen ügyes és fordulatos dolog, egészen nekünk és olvasóinknak megfelelően tud írni és verselni, csak a tárgy ma nem rokonszenves. Kérünk hasonló jó dolgokat. — Sz. I. Érszölös. A 90 L-t természetesen azonnal javára írtuk. — A. I. Zsigmondtelep. Hálás köszönet, Ön eddig is nagyon pontosan és lelkesen számolt el, ep' ezért nagyon szívesen vesszük, ha zsigmondtelapi összes előfizetőink Önnek fizetik be előfizetési díjait, naptár novemberre előjegyvezve. — V. E. Székelyudvarhely. Naptár novemberre lesz kész, addig kérünk pontosabb számot, s feltételeinket is közölni fogjuk. Mindenesetre szívesen állunk rendelkezésre.

K. Á. Kisratos, Sz. J. Kisratos, T. M. Székelyvarság, F. K. Petrozsény, F. J. Várhoksán, V. T. J. Marosludas, M. J. Istensegits, B. J. és B. G. Nagykároly, Bl. J. Gyergyószentmiklós, B. T. J. Simonyifalva, B. J. Zalan, F. S. Magyarkapud, L. E. Nagykend, W. B. Petrozsény, Pr. M. Nagykároly, K. B. Vizakna, D. J. Szigetfalu, T. E. Nyárádgálfalva, Papolczi Hitelszövetkezet, P. S. Valkány, D. S. Csikcsomortán, B. Z. Székes, Ou. P. Petrozsény, K. A. Gyulafehérvár, B. M. Nagyvárad, Cs. J. Petrozsény, H. L. Bikfalva, B. M. Dés, Sch. F. Csanálos, Br. J. Nagyszentmiklós, Pl. G. és Sz. L. Pankota.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mely tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

H. Fr. Szászrégen. Előfizetés rendben 1926 márc. 1-ig. M. Gy. Belényesülak. Vers és levél megjött, főszerk. úr köszöni, verset személyes vonatkozása miatt nem közölhettem, naplára — ha az előfizetés dec. 31-ig rendben van — ráfizetni semmit se kell, üdvözlét. Ifj. B. J. Kovászna. A két újért köszönet, B. F. lapját sajnálattal töröltük, hátraleka 1925 máj. 1-től 50 lei. K. J. Brassó. Az esetben, ha az ajánlatot aláírták, az első évi díj per utján behajtható. A biztosítást a legközelebbi évfordulótól felbonthatják és bármely más intézetnél elhelyezhetik. Ily esetben teljes jogvédelmet és tartamengedmény — megtérítést az átvevő intézet nyújt. Hátralek 1925 jan. 1-től 100 lei. K. A. Csikszentkirály. A Magyar Nép könyvtárában eddig megjelentek és előfizetőknek utánvétellel megküldhetőek: Szavalkönyv 15, História könyvecské, 15, Vöfélykönyv 15, A betyár kendője, (népszínű) 25, A földmérés kis könyve 15, Bokréta Jókai műveiből 15, Magyarok története 25, A méhészt kézikönyve 25 lei, B. G. I.-lelkész Kisenyed. A hamunak trágyaként való felhasználásáról az 1922 június 17-én megjelent számunkban már írtunk. K. I. Szamosújvár. Az építkezések előmozdításáról szóló törvény azt a rendelkezést tartalmazza, hogy aki új épületet emel, vagy meglévő épületet gyökeresen átalakít, ennek igazolhatóságát kérheti. És ha a hatóság úgy találja, hogy a törvény feltételeinek megfelel. erről tanúsítványt (brevet) ad ki, melynek alapján a fél az adómentességet is kérheti. Ezen felül a törvény azt is tartalmazza, hogy az ilyen új, vagy újjá épített házakban a lakbértörvény nem alkalmazható, hanem azok a tulajdonos

szabad rendelkezése alá esnek. Gazda. Csik-somlyó. A polgári törvény szerint csak olyan szolgálati szerződés érvényes, amely meghatározott időre, vagy munkára szól, de nem érvényes akkor, ha valaki élethosszig lekötö magát, mert ez egy ume volna a jobbágy ságnak. Sz. L. Székelyudvarhely. A forgalmi adóról szóló törvény megsértése miatt a pénzügyminiszter által kiszabott pénzbüntetés összegét a törvényszék nem szállíthatja le. ravatal. című ebeszélésben a hős megrtérés nincs eléggé megokolva s így a történet elveszt jelentőségét. Különbön folyamatosan elevenen van megrva, teln fog onnan megfelelőbb is. Beérkezett és nyugtázni kért pénzek: H. S. Szakas 300, L. F. Vajdahuny 100 (rendben 1926 apr. 1-ig), T. J. Máramaros sziget 300, J. L. Szalacs 300, K. J. Feri Csikcsicsó 300, Ou. P. Petrozsény 100 (előfizetés az 50 L-el 1925 aug. 1-ig rendben) K. B. Tenke 270, G. Zs. Kiskolcs 25, Sz. J. Szurdulok 300, M. S. Zilah 50 (rendben 1925 apr. 1-ig) L. Gy. Barcaújfalu 350, Ifj. B. I. Kovászna 300, S. P. Zsibó 105, B. K. J. Feketelak 200 (rendben 1925 dec. 31-ig), N. E. Szászrégen 100 Lei.

1926-os gyönyörű Erdély Magyar Naptárunkat november hó folyamán teljesen díjtalanul csak annak küldjük meg, aki márc. 1-ig 1925-ben előfizetőnk lett s előfizetése 1925 december 31-ig rendben van.

Apróhirdetések.

8-as magánjáró vagy huzatós, cséplő nélkül vagy cséplővel, megvételre keresetetik. A gépről részletes leírást kérem kiadóhivatalhoz.

Cipészek szaklapja megrendelhető Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Székelyudvarhely, Patá 87.

Babos és Társai
vashereskedés
Regina Maria
21. sz.

Mindennemű vasáru cikkek legelőnyösebb beszerzési forrása. Fűtő és főzőkemencék nagy választékban. Dusan felszerelt konyhaberendezési osztály

Vásárlásainál saját érdekében mindig hivatkozzék a lapunkban olvasott hirdetésre!

A szerkesztésért felel: GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felel: PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató.